

KRONISK STÄMBANDSINFLAMMATION

Allmän beskrivning

Du har fått en kronisk stämbandsinflammation, vilket innebär en långvarig svullnad av ytlagret (slemhinnan) på stämbanden och i vävnaden runt stämbanden. Begreppet "kronisk" betyder i detta sammanhang att tillståndet är långvarigt, inte nödvändigtvis obotligt. Svullnaden vid kronisk stämbandsinflammation gör oftast stämbandsytan mer eller mindre stel. Detta leder till sämre stämbandsvibrationer än normalt och därmed heshet. Ibland kan ytan på stämbanden förtjockas så kraftigt att den blir vit i färgen och stelnar till helt. I dessa fall kan cellförändringar utvecklas vilka kan övergå i tumör. Kroniskt stämbandsödem(Reinkeödem) är en variant av kronisk stämbandsinflammation som innebär att det finns en annan sorts svullnad i det ytliga lagret av stämbanden. Den består av ett överflöd av vätskeliknande eller halvfast vävnad. Denna svullnad är ofta påsliknande och mjuk i konsistensen

Symptom

Det vanligaste symptomet är heshet. Den röststrängning som följer av hesheten leder ofta till hosta och harklingsbehov. Smärta och sveda kan också förekomma. Ökad slembildning följer oftast av rökning. Vid kroniskt stämbandsödem blir rösten oftast grov och mörk i klangen. Hesheten som sådan är inte alltid besvärande men den kan kräva behandling.

Förekomst

Kronisk stämbandsinflammation är vanligast bland män. Varianten med kroniska stämbandsödem är vanligare hos kvinnor.

Orsaker

Den allra vanligaste och viktigaste orsaken till kronisk stämbandsinflammation är tobaksrökning. Långvariga/täta infektioner i luftvägarna, sura uppstötningar från magen upp i svalg och luftstrupe, liksom ett flitigt användande av rösten kan bidra till kronisk stämbandsinflammation. Annan kemisk påverkan än rökning såsom hög exposition för lösningsmedel eller asbest kan också orsaka sjukdomen. Andra sjukdomar i luftvägarna, ex astma, ökar risken för att kronisk stämbandsinflammation. Mest sannolikt krävs fler faktorer för att stämbanden skall bli sjuka.

Utredning/behandling

Besvären kan komma och gå under perioder. Utredningen består i att kartlägga orsakerna och att försöka undanröja dessa. Viktigast är att sluta röka. Oavsett övrig bakgrund leder detta nästan alltid till en avsevärd förbättring och i vissa fall komplett läkning. Förekomst av sura uppstötningar kan kartläggas med specialundersökningar och vid behov behandlas. Patienter med stora röstbekymmer behöver ofta råd och instruktioner av logoped, samt träning i hur man använder rösten på ett skonsamt sätt. I vissa fall krävs provtagning från stämbanden för att fastställa att cellförändringar eller cancer inte föreligger. Operation sker även i vissa fall då röstbesvären är stora eller då rösten är mycket förändrad.

Katarina Olofsson, docent, överläkare i foniatri

Om operationen sker med syftet att förbättra rösten är alltid rökstopp en förutsättning för ett fullgott resultat.